

Tamara Berezianko
*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of the Department of Labor Economics and Management
National University of Food Technologies*

Березянко Т.В.
*доктор економічних наук, професор,
завідувачка кафедри економіки праці та менеджменту
Національного університету харчових технологій*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-703-1-6>

RESPONSIBLE MANAGEMENT AS A SOCIAL DEVELOPMENT PROJECT

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ПРОЄКТ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

На заміну існуючому в умовах індустріальної економіки інституту бізнесу приходить інститут суспільно відповідального бізнесу з властивими йому функціями, заснованими на принципах соціально-відповідальної поведінки.

На думку провідних науковців [1–5] відповідальний бізнес характеризується не тільки здатністю до підприємництва, таких як інноваційність, новаторство, ризикованість, раціоналізм, ініціатива з'єднання ресурсів і організація виробничого процесу, адекватна поведінка на ринку і прийняття основних рішень у бізнесі, а й до соціально відповідальної поведінки та прагнення до взаємодії функціонування бізнесу за допомогою вирішення соціально-економічних проблем існуючих у суспільстві.

Отже, бізнес, держава і суспільство повинні по-іншому поглянути на природу взаємовідносин, що відбуваються між ними, з метою активізації процесів, що протікають у соціально-економічному просторі. З метою подолання декларативних та формальних засобів забезпечення відповідальності в діловій практиці розвинені ринкові суспільства запровадили систему регулюючих норм в менеджменті.

Виділяють чотири основні стандарти системи менеджменту КСВ, розроблені та діючі в Європейському союзі:

1. Проект QRES, який визначає систему менеджменту для програми «Якість соціальної та етичної відповідальності корпорації», випущеної університетом LIUC (Італія).

Проект QRES ґрунтується на тому, що відносини між корпорацією та об'єктом соціальної відповідальності (держава, суспільство та інші заінтересовані особи) повинні керуватися відповідно до стратегії

соціального контракту, з урахуванням принципів дієвості, ефективності та справедливості.

2. Проект VMS (Система менеджменту цінностей) є системою принципів і компонентів сталого розвитку, який розроблено Центром економічної етики (Німеччина). Ця система заснована на концепції управління етичною поведінкою корпорації, оскільки поряд з індивідуальними якостями підприємця та інших учасників організації, етична поведінка індивідуальної або колективної дії залежить також від дієвості та ефективності структури, що формує мораль і моральність у веденні справ.

3. Проект SIGMA побудований на цінностях, реалізованих у концепції сталого розвитку, відображеної в моделі «П'яти Капіталів», яка допомагає організації інтегрувати сталий розвиток у процесах її менеджменту та вести відносини із зовнішнім світом (Проект SIGMA, Лондон).

4. Концепція звітності AA 1000, розроблена Інститутом соціальної та етичної звітності (Лондон), заснована на трьох ключових принципах – суттєвості, закінченості та відповідальності .

Ускладнення бізнес-процесів та розвиток наукомістких технологій призвело до перетворення інформації та знань на такий фактор виробництва, що призвів до фундаментальних змін як у характері праці, так і капіталі. Соціально відповідальна поведінка почала виявлятися через готовність до реальних кроків у сфері покращення життя суспільства, інвестування в інтелектуальний людський капітал та збереження екологічного середовища. Наступна трансформація суспільства та економіки призвела до народження нової парадигми – сталого розвитку, яка відповідає цінностям бізнес-спільноти та здатна активно впливати на соціально-економічне оточення завдяки створенню взаємовигідних механізмів соціальних інвестицій бізнесу у суспільство через взаємодію бізнесу та влади.

При цьому можна виділити кілька рівнів соціально-відповідального менеджменту підприємництва (рис. 1), починаючи від першого, який передбачає дотримання законодавства і до третього, в рамках якого спостерігаються партнерські відносини з державою на всіх рівнях для вирішення проблем населення тієї чи іншої території.

З урахуванням виявлених особливостей і тенденцій, що спостерігаються в суспільстві, гостро постає питання подання моделі формування соціально-відповідального бізнесу, інтегрованої в систему менеджменту компанії.

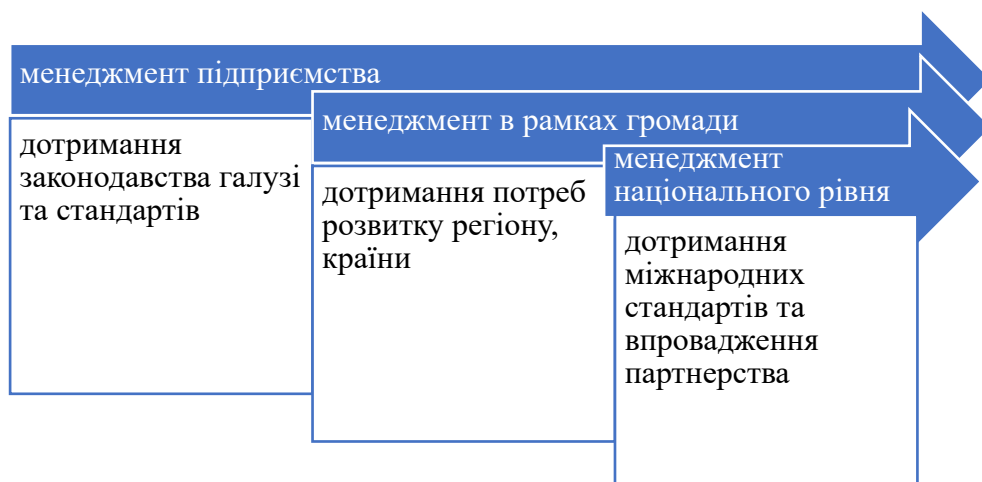

Рис. 1. Рівень соціально-відповідального менеджменту

Джерело: укладено автором

Система менеджменту підприємства – це сукупність взаємозалежних і взаємозалежних між собою елементів, де центральне становище займають: механізм, процес, структура управління, механізм розвитку організації та, звичайно ж, управлінські здібності керівника, які в першу чергу піддаються трансформації при впровадженні моделі формування соціально-орієнтованого бізнесу.

Література:

1. Kitzmüller Markus “Economics and corporate social responsibility” / Rhona C. Free 21st Century Economics: A Reference Handbook Volume 2 - 2010 by SAGE Publications, Inc. P. 785–797.
2. В Україні визначили найкращі практики з корпоративної соціальної відповідальності. *Український союз промисловців і підприємців*. URL: <http://uspp.ua/v-ukraini-viznachili-naykrashchi-praktiki-z-korporativnoi-socialnoi-vidpovidalnosti.html>
3. КСВ-інсайти: знання для сучасного бізнесу. URL: https://csr.community/blog/?gad_source=1&gad_campaignid=23006564772&gbraid=0AAAAA-PqIu-CVW1WsO2ztR3mLKoN-hHdN&gclid=Cj0KCQjw37nNBhDkARIsAEBGI8OCafIqXurGB4Qh8J0MFV_9HlDiy4N8Qi2jK74E7x0DOVXhcg_d2saArp2EALw_wcB
4. Букреева Д. С., Денисенко К. Соціальна відповідальність бізнесу як основа забезпечення ділової активності підприємств: євроінтеграційний аспект. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-52>
5. Li Y., Jiang L., Yang P. How to drive corporate responsible innovation? A dual perspective from internal and external drivers of environmental protection enterprises. *Frontiers in Environmental Science*. 2023. No. 10. P. 1091859. DOI: <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.1091859>